

243. POGÁNY BÉLA részéről: „Igen vékony fémrétegek elektromos vezető-képessége és optikai állandói.“ Előterjeszti FRÖHLICH IZIDOR r. tag.

244. KORDA DEZSŐ részéről: „A statikai frequentia-átalakítók elméletéhez“. Előterjeszti WITTMANN FERENCZ I. t.

245. Osztályelnök a jegyzőkönyv hitelesítésére KÜRSCHÁK JÓZSEF és WITTMANN FERENCZ I. tagot kéri föl.

HARMINCZHATODIK AKADEMIAI ÜLÉS.

Kilenczedik ö s s z e s ülés.

1915 december 13-án.

BERZEVICZY ALBERT akadémiai elnök úr elnöklete alatt jelen voltak: Gr. Apponyi Sándor, b. Forster Gyula t. tt. — Concha Gyöző, Csánki Dezső, id. Entz Géza, Fejérpataky László, Fröhlich Izidor, Gaal Jenő, Goldziher Ignác, Kövesligethy Radó, Kürschák József, Matlekovits Sándor, Méheli Lajos, Némethy Géza, Réthy Mór, Szily Kálmán, Szinyei József, Wlassics Gyula r. tt. — Áldásy Antal, Angyal Dávid, Divald Kornél, Éber László, ifj. Entz Géza, Fellner Frigyes, Gyomlay Gyula, György Endre, b. Harkányi Béla, Illés József, Kertész Kálmán, Kollányi Ferencz, Lörenthey Imre, Magyary Géza, Mahler Ede, Melich János, Nagy Gyula, Onodi Adolf, Pálffy Mór, Rátz István, Reiner János, Rejtő Sándor, Szendrei János, Szinyei Ferencz, Téglás Gábor, I. tt. — Jegyző: Heinrich Gusztáv főtitkár.

PLÓSZ SÁNDOR másodelnök és BEÖTHY ZSOLT r. tag betegségök miatt kimentettek távolmaradásukat.

246. SZENDREI JÁNOS I. t. fölolvassa emlékbeszédét RÓNAI HORVÁTH JENŐ t. tag fölött. — Az Emlékbeszédek során fog megjelenni.

247. Elnök úr az emlékbeszéd elhangzása után a következő beszéddel nyitja meg újra az ülést:

„Tekintetes Akadémia! Mielőtt a mai összes ülés tárgyaira áttérnénk, kedves kötelességem a tek. Akadémia emlékezetébe idézni azt, hogy három nap előtt, vagyis e hó 10-én telt le ötven esztendeje Szily Kálmán mélyen tisztelt tagtársunk akadémiai tagságának. Már az évforduló napján üdvözöltük néhány akadémiai tisztvárossal együtt az Akadémia nevében jubiliáns barátunkat e ritka örömmünnepek alkalmából, úgy véltem azonban, hogy előtte akkor kifejezett jókívánatainkhoz tagtársaink összessége is hozzájárulni kíván s erre akarom most az alkalmat megadni.

Nagyérdemű Collegánk kitörölhetetlen betűkkel írta be ez ötven év alatt nevét hazai tudományosságunk történetébe, és pedig úgy a természet- mint a nyelvtudományok terén, ritka sokoldalúsággal egyesítve munkásságában e két heterogén tudományszak eredményes művelését nemcsak a bűvárlat és irodalmi tárgyalás, hanem a tudományos munka szervezése és népszerűsítése, új irányok kitérítése, új kezdeményezések által is. E mellett azonban ő még különös érdemeket szerzett éppen akadémiaiánk körül, melynek igazgatásába már 1883 óta befolyást vett mint az igazgató-tanács tagja, melynek utóbb majdnem tizenhat évig buzgó főtitkára, majd főkönyvtárnoka lett s melyben több fontos bizottság elnöki teendőit látja el.

Ez az ötven évi munka mindenben hathatósan előbbre vitte akadémiaiánk és tudományosságunk ügyét, a nélkül, hogy elhasználta s megtörte volna tisztelt tagtársunk testi és szellemi erejét. Lelkes

örömmel üdvözljük őt e napon nemcsak lefolyt tevékenysége eredményeiért, hanem úgy is mint még mindig megtöretlen erejű oszlopát, támaszát társaságunknak, kinek kipróbált, értékes közreműködését remélhetőleg még soká nem fogja nélkülözni az Akadémia. Az érdem koszorújába, melyet neki nyújtunk, meleg barátságunk fon virágokat!”

Ez egyhangúlag általános élénk tetszéssel fogadott üdvözlésre SZILY KALMÁN r. t. a következő beszéddel válaszolt:

„Mélyen tisztelt Elnök úr, Tekintetes Akadémia! Ha végigtekintek az Összes Üléseinken megjelenő akadémiái tagok sorain, többnyire azt látom, hogy én vagyok már közöttük a legöregebb. Pedig mintha csak tavaly lett volna: ott láttam b. Eötvös Józsefet, jobbján Arany Jánossal; itt Hunfalvy Pált, emitt Toldy Ferenczet, vele szemben Csengery Antalt . . . s mind ennek már 50 éve. Egy ötven év előtti látomás!

A hosszú élet nem érdem, csak szerencse. A ránk bízott vagy magunkra vállalt teendők lelkiismeretes elvégzése sem érdem, mert ez kötelesség. S a M. Tud. Akadémia mégis mennyiszor s mily sokféleképen tüntetett ki engem ez 50 év alatt. Nagy megtiszteltetés rám nézve az is, hogy az Elnök úr most nyílt ülésen is megemlékezik rólam, de ezzel kedvező alkalmat is nyújt nekem, hogy tagtársaimnak s az Akadémiának egyenként és összesen őszinte, hálás köszönetet mondhassak. Két külön köszönettel is tartozom: az egyik volt elnökünknek szól, kinek oldalán 15 évig viseltem a főtítkári tisztelet, a másik jelenlegi elnökünknek, ki mint főkönyvtárnokot, már 10 év óta tüntet ki bizalmával. Fogadják ők külön is hálás köszönetemet s tartsanak meg, valamint Önök is mindannyian, további jóindulatukban.” — Ezt a felszólalást is általános élénk helyesléssel fogadta az összes ülés.

248. CONCHA Győző r. t. szót kér, mire a következőket mondja:

„Tekintetes Akadémia! Az imént lefolyt kegyeletes ünneplés hatása alatt állva, engedje meg a tekintetes Akadémia, hogy egy kisebb, de szintén fontos jubileumra irányítsam becses figyelmüket. Most tíz éve választottuk meg elnökünk Ő nagyméltóságát Akadémiánk kormányzó székébe.

Az ország kormányzatában kipróbált, széles látókörű, a nemzet kulturájáért buzgó férfiút, szellemes író-töltőtünk ügyeink vezetésére megnyerni. Csalódtunk. Sokkal többet kaptunk. Mélyen tisztelt elnökünk nemcsak teljes odaadással, munkásságunk minden részére kiterjedő pontossággal, lelkiismeretességgel kezelte akadémiánk kormányrúdját, beállt legkomolyabb munkatársunkká a tudományos kutatásban s búvárlatainak elért eredményeivel nagyban gyarapította tudományos kincsünket s lankadatlan buzgalommal folytatja tovább búvárlatait.

Midőn igaz örömmel és hálával emlékezünk meg tíz éves működésének e szép eredményeiről, igaz szívvel kívánunk további akadémiái életéhez friss erőt és egészséget.”

BERZEVICZY ALBERT elnök ez egyhangú tetszéssel fogadott felszólalásra következő szavakkal válaszolt:

„Mélyen tisztelt Akadémia! Engem mélyen meghat tisztelt Barátom lekötelező felszólalása s a rokonszenves visszhang, melyet az keltett, annak a tíz évről, melyet — azóta immár háromszor újra választva — az Akadémia, elnöki állásában töltöttem, eredményeképpen lelkemben főképp mélyeséges hála gyökerezett az Akadémia iránt. Hála azért, hogy ezzel az állással, melyet én közéletünk minden magaslatai között a legdiszesebbnek tartok, megtisztelt; és hála azért, hogy az egész idő alatt annyi bizalmat, jóindulatot, barátságot